

LEER

Orkest

INSTRUMENTENDEPOT

INSTRUMENTENDEPOT

Colofon

Een uitgave van Instrumentendepot Leerorkest
Uitgave november 2014

Tekst Eva Prins, Alice Ferguson
Ontwerp Michel van der Sanden Design
Fotografie Derek Lee, Sander Koning, Stefan Heijndael e.a.

Inhoud

- 3** Nieuwe stap
- 5** H.M. Koningin Máxima geeft startschot inzamelactie
- 9** Aan het werk: wie doen er mee? *En bijzondere uitspraken van*
- 10** Inzamelacties via Blokker *Tania Kross*
- 11** Freek en Hella de Jonge *Edwin Rutten*
- 12** Radio 4 Klassiek Geeft inzamelactie *Berdien Stenberg*
- 16** Reacties uit het land: Groningen, Klassiek rondom de Klas en Utrecht *Pauline van Oostenrijk*
- 20** Intensieve band met Nederlands Philharmonisch Orkest *Maartje van Weegen*
- 22** Stichting Leerorkest en het Expertisecentrum *Rob Streevelaar*
- 24** Veelgestelde vragen *Gerda Havertong*
Margriet Vroomans
Emmy Verhey
Noraly Beyer
Cor Bakker
Jan Raes

Nieuwe stap

Met de realisatie van een landelijk instrumentendepot zet Leerorkest een grote nieuwe stap op weg naar haar doel: zoveel mogelijk kinderen in Nederland de kans geven om een muziek-instrument te leren bespelen.

De instrumenten in het depot, veelal schenkingen of nieuw aangeschaft met donaties, worden uitgeleend aan leerorkesten op scholen in Nederland en soortgelijke (sociale) muziekeducatie-initiatieven. Een instrument leren bespelen en samen musiceren in een orkest is een geweldige verrijking voor kinderen. Het is niet alleen heel leuk om te doen, maar ook bewezen goed voor de sociale en cognitieve ontwikkeling. Bovendien leren kinderen met deze instrumenten rijke muziektradities kennen. Leerorkest staat niet alleen in het streven om zoveel mogelijk kinderen de kracht van muziek te laten ontdekken maar werkt daarbij zoveel mogelijk samen, zoals met het programma 'Kinderen Maken Muziek' van het Oranje Fonds en het Fonds voor Cultuurparticipatie, dat werd gestart op voorspraak van H.M. Koningin Máxima.

Het instrumentendepot is een idee en initiatief van Marco de Souza, directeur van Muziekcentrum Zuidoost en oprichter van stichting Leerorkest. Hij liet zich daarbij inspireren door Centro Académico de Luteria in Venezuela. Dit centrale magazijn met werkplaatsen ondersteunt daar het grote en succesvolle sociale muziekeducatieprogramma El Sistema.

Kunst is voor iedereen

Het Instrumentendepot Leerorkest is een 'instrumentotheek' en werkplaats in één. Maar het instrumentendepot is meer dan een gebouw met ateliers of een logistiek uitleencentrum van muziekinstrumenten, het is vooral een mindset, vertelt De Souza. Aan de basis ligt de visie waar Leerorkest voor staat: democratisering van muziekeducatie.

'Wij vinden dat kunst voor iedereen is. Maar muziekeducatie is vaak zo georganiseerd, dat het hoogdrempelig en kostbaar is. Wij willen ervoor zorgen dat de drempel veel lager wordt zodat zoveel mogelijk kinderen, ook uit kansarme gezinnen, muziek leren maken en ook thuis een instrument hebben om te kunnen oefenen.'

“Delen van kennis en middelen maakt ons allemaal sterker ...”

Filosofie van het delen

Door dankbaar gebruik te maken van schenkingen, recycling, leerwerkplekken en vrijwilligers zorgt het instrumentendepot voor een betaalbare uitleenservice van muziekinstrumenten.

Door instrumenten tegen een laag contributiebedrag uit te lenen én te onderhouden, maakt het instrumentendepot het opzetten van een leerorkest of soortgelijk initiatief eenvoudiger en goedkoper.

Ook bestaande leerorkesten hebben baat bij het depot. Zij kunnen er in de nabije toekomst aankloppen voor vervanging, onderhoud of reparatie van hun muziekinstrumenten. De Souza vertelt: ‘Leerorkest hanteert bij al haar activiteiten de ‘filosofie van het delen’. Wij zijn ervan overtuigd dat het delen van kennis en middelen ons allemaal sterker maakt. Daarom steunen wij nieuw opgerichte leerorkesten en vergelijkbare initiatieven met onze kennis, ervaring, didactische materialen en nu ook met het instrumentendepot. Immers, alleen als wij bereid zijn om kennis en middelen met elkaar te delen, kunnen we echt een revolutie van democratisering van muziekeducatie realiseren.’

Het landelijk Instrumentendepot Leerorkest is gehuisvest in Amsterdam Oost, naast de koepelkerk van het Nederlands Philharmonisch Orkest waar Leerorkest een intensieve band mee heeft. Het gebouw heeft een leslokaal voor theoretische lessen over muziekinstrumentenbeheer, een administratiekantoor, twee magazijnen en drie volledig ingerichte ateliers voor hout-, koper-, strijk- en slagwerkinstrumenten.

Zoveel mogelijk kinderen een instrument

Het instrumentendepot is gestart met 3.000 instrumenten. Het streven is om in 2017 minimaal 5.000 muziekinstrumenten ter beschikking te hebben en dat aantal in de jaren daarop verder te verveelvoudigen. Maar daar stopt het niet. Mogelijke toekomstscenario's zijn uitbreiding op locatie of de realisatie van meerdere, kleine uitleen- en servicecentra in het land. Het uiteindelijke doel is dat voor alle kinderen die muziek maken binnen een (sociaal) muziekeducatieprogramma een instrument beschikbaar is. Zo komt Leerorkest met de start van dit landelijk instrumentendepot steeds dichterbij het waarmaken van haar slogan: ‘Omdat muziek voor iedereen is’.

H.M. Koningin Máxima overhandigt de door Radio 4 geschonken trompet aan Marco de Souza, als startschot voor de grote inzamelactie Klassiek Geeft. (12 mei 2014)

/// Samen muziek maken is een magische ervaring. In een orkest is de klank van elk instrument belangrijk. De kracht zit in het samenspel. Zoveel mogelijk kinderen die kracht laten ervaren: dat is het doel van 'Kinderen Maken Muziek'. Het instrumentendepot sluit daar uitstekend bij aan en is onze steun ten volle waard! ///

H.M. Koningin Máxima

Aan het werk: wie doen er mee?

Het Instrumentendepot Leerorkest heeft niet alleen veel instrumenten nodig, maar ook veel handen om al het werk te verzetten. Elke dag is er werk voor mensen die de instrumenten beheren, onderhouden en repareren. Ook zijn er chauffeurs nodig die de instrumenten van en naar scholen vervoeren en mensen om de administratie te verzorgen, enzovoorts.

Vrijwilligers

Het Instrumentendepot Leerorkest werkt, net als stichting Leerorkest, met een aantal betaalde beroepskrachten en een groot aantal vrijwilligers. Beiden zijn onmisbaar. Dankzij de inzet van vele vrijwilligers blijven de kosten laag – en kan het programma dus zoveel mogelijk kinderen bereiken. Voor vrijwilligers is het instrumentendepot een aantrekkelijke werkomgeving met een open karakter en aandacht voor de samenleving. Een plek om werkervaring op te doen en de eigen competenties in te zetten voor een goed doel.

Leerwerktrajecten

Het instrumentendepot heeft ook als doel om vakmanschap door te geven aan een nieuwe generatie via stages en leerwerktrajecten. Studenten van diverse opleidingen zullen van de professionele muziekinstrumentenbouwers het vak kunnen leren en werkervaring opdoen met de reparatie en onderhoud van verschillende typen instrumenten.

Werkplek als opstap

Daarnaast wil het instrumentendepot ook kansen bieden aan mensen die om wat voor reden dan ook een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt. Zij kunnen in het depot onder professionele begeleiding aan het werk gaan, bijvoorbeeld om te re-integreren of als opstap naar betaald werk. Leerorkest is een initiatief met een sociaal karakter dat op deze manier ook vorm krijgt op de werkvloer van het instrumentendepot.

Inzamelacties via Blokker

Operadiva Tania Kross zet zich in voor de landelijke inzamelacties van muziekinstrumenten voor het Instrumentendepot Leerorkest via Blokker!

Tania Kross, geboren op Curaçao, heeft een persoonlijke missie: iedereen kennis laten maken met de schoonheid en ongelooflijke kracht van muziek. Dit sluit perfect aan bij de filosofie van het Leerorkest: kunst, klassieke muziek, hoort niet op een voetstuk maar bij iedereen thuis. En hoe breng je die boodschap dan onder de aandacht van zoveel mogelijk Nederlanders? Precies, met een actie via Blokker.

‘Deze actie sluit honderd procent aan bij mijn persoonlijke missie’, aldus Tania Kross. ‘Ik vind het heel belangrijk dat kinderen in aanraking komen met een muziek-

instrument. Het betekent zoveel voor de ontwikkeling van een kind om te musiceren en samen muziek te maken.’

‘Wij ondersteunen dit initiatief omdat Blokker ook voor iedereen is’, aldus een woordvoerder van Blokker. Via de Blokker-folder, waarvan er 6 miljoen worden verspreid, valt de oproep om oude, niet meer gebruikte muziekinstrumenten in te leveren bij bijna elk huishouden op de mat. Alle Blokker-winkels in het land doen mee als inzamelpunt.

De eerste landelijke inzamelactie via Blokker werd succesvol gehouden in september 2014 met een paar honderd prachtige muziekinstrumenten als resultaat. In het voorjaar van 2015 wordt de actie nog eens herhaald!

Freek en Hella de Jonge

*cabaretier en
kunstenares*

*‘Bij het Leerorkest
leer je dat
muziek maken
samenspelen is.’*

*Freek en Hella de Jonge zijn vanaf
het eerste uur intensief betrokken,
met grote persoonlijk inzet, bij de realisatie
van het landelijk instrumentendepot.*

Succesvolle inzamelactie Radio 4 Klassiek Geeft

1723 muziekinstrumenten en 44.048 euro. Dat was het spectaculaire resultaat van de grote inzamelactie voor het Instrumentendepot Leerorkest: Radio 4 Klassiek Geeft! H.M. Koningin Máxima gaf het startschot voor de actie die duurde van 12 tot en met 23 mei 2014.

‘Muziek is iets magisch. Dat gun je iedereen. En wat is er nu mooier dan kinderen die ervaring al aan het begin van hun leven mee te geven?’ Met die woorden motiveerde Marwil

Straat, zendercoördinator van Radio 4 de inzamelactie. Een leerorkest biedt kinderen een, veelal onvergetelijke, eerste ervaring met klassieke muziek, met het bespelen van een muziekinstrument en met samenspelen in een orkest.

Voor een nieuwe generatie

Met de actie Klassiek Geeft! riep Radio 4 haar luisteraars op om hun ongebruikte instrumenten van zolder te halen en aan

het instrumentendepot te schenken. Daarvoor konden ze terecht bij vestigingen van City Box. Ook konden luisteraars geld doneren voor de aanschaf en het onderhoud van instrumenten en meebieden op veilingitems van bekende muzikale Nederlanders, zoals een concert van Janine Jansen of een masterclass dwarsfluit van Berdien Stenberg.

De animo om te geven, was groot. Tijdens de finaledag in het Vondelpark in Amsterdam, live op de radio, kwamen mensen soms met boodschappentassen vol instrumenten. Ook werd

er flink gedoneerd en geboden op de veilingitems.

Zo kon zendercoördinator Marwil Straat uiteindelijk, in het bijzijn van minister Jet Bussemaker van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de fantastische opbrengst overhandigen aan Marco de Souza, de initiatiefnemer van het Instrumentendepot Leerorkest. 'Hiermee geeft het instrumentendepot heel veel kinderen de kans een muziekinstrument te leren bespelen', zei ze daarbij. 'Zo geven we de liefde voor muziek door aan een nieuwe generatie. Dat is waarvoor we de actie op touw hebben gezet.'

Cor Bakker

pianist, componist, orkestleider

'Dankzij dit geweldige initiatief krijgen jonge kinderen de kans om muziek te maken. Samenspelen is zo leuk! Dat moet je ervaren!'

Berdien Stenberg
dwarsfluitiste

'Wie de taal van de muziek spreekt, communiceert grenzeloos.'

Margriet Vroomans
radio- en televisiepresentatrice

'Alles wat een kind leert van de muziek, leert een kind voor het hele leven.'

*‘Ik vind dat muziek echt een serieuze plek in het lespakket verdient’
Minister Jet Bussemaker
(Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) bij de finale van de inzamelactie op Radio 4.*

/// Het landelijk instrumentendepot is een geweldig initiatief! Mede dankzij het instrumentendepot kan Stichting Leerorkest Groningen onbezorgd en sneller bouwen aan de uitbreiding van het Leerorkest in Noord Nederland. Dankzij de bijdrage van meer dan 90 instrumenten uit het depot lukt het ons om op korte termijn nog meer kinderen in aanraking te brengen met muziek, het bespelen van een instrument, en natuurlijk met elkaar! ///

**Marijke Djurrema
Martijn Veenstra**

“ *Klassiek rondom de Klas is de koning te rijk met het instrumenten-depot. Dankzij de nauwe samenwerking krijgen alle kinderen die bij ons aangesloten zijn een instrument in bruikleen, zodat zelfs de harpmeisjes thuis kunnen oefenen. Nu met een eigen leerwerkplaats erbij kan het alleen maar nog beter worden. Welkom in de Indische Buurt!* ”

Tineke Bouwes

Gerda Havertong
actrice, zangeres,
theatermaker

*‘Wat moet het toch heerlijk
zijn om anderen en jezelf
levenslang blij te
kunnen maken met
dat mooie spel.’*

Pauline van Oostenrijk
hoboïste

*‘Een brok in mijn keel,
dat krijg ik ervan.
Het spelen in een orkest
geeft mij al sinds mijn
kindertijd zoveel
plezier, dat gun
ik ieder mens.’*

Emmy Verhey
violiste

*‘Het Leerorkest,
een betere investering
in de toekomst van
kinderen is niet
denkbaar.’*

“ Muziek in de Wijk leeft in Utrecht-Zuilen! Daardoor willen steeds meer kinderen mee doen. Dat is heel mooi natuurlijk, maar helaas is er altijd een te kort aan middelen. Dankzij het Instrumentendepot Leerorkest kunnen we weer meer kinderen een plekje geven in dit mooie project! ”

Yamila A. Bavio

Esther Damsma in 't Groen

Intensieve band met Nederlands Philharmonisch Orkest

Het Nederlands Philharmonisch Orkest heeft vanaf het begin het Leerorkest omarmd. Inmiddels heeft het orkest met zijn sociaal-maatschappelijk programma NedPhO GO! een intensieve band opgebouwd met het Leerorkest, als een soort Ajax die de F-jes onder zijn hoede neemt. De kinderen bezoeken orkestrepitities en musici van het orkest begeleiden en stimuleren de kinderen in samenwerkingsprojecten. Ook verzorgen ze samen met het Leerorkest concerten.

Rob Streevelaar, algemeen directeur van het Nederlands Philharmonisch Orkest en het Nederlands Kamerorkest, vertelt: 'Muziek speelt in het leven van veel kinderen een belangrijke rol. Dat weinig kinderen zelf muziek maken, komt niet omdat ze dat niet willen. Zij komen zelf vaak niet op het idee of krijgen de kans niet. Muziek is op school bovendien geen vast onderdeel van het lesprogramma. Voetballen of zingen leer je soms spelenderwijs op straat maar een viool, dwarsfluit of cello krijg je niet zomaar in je handen. De musici van het Nederlands Philharmonisch Orkest, allemaal als kind begon-

nen, omarmen het Leerorkest en dragen er graag aan bij schoolpleinen te veranderen in nieuwe podia voor de stad.'

Op verschillende manieren zullen musici van het Nederlands Philharmonisch Orkest ook bij het instrumentendepot betrokken zijn, bijvoorbeeld door workshops te geven over onderhoud en reparatie van instrumenten of door vanuit de eigen expertise instrumenten te repareren. Ook wordt gedacht aan het 'recyclen' van de hoogwaardige snaren die voor concerten vaak vervangen worden maar nog uitstekend zijn voor de violen en cello's waar de kinderen op leren spelen.

**Nederlands
Philharmonisch
Orkest**
**Nederlands
Kamerorkest**

Stichting Leerorkest en het Expertisecentrum

Orkest
in de
Klas

Het Instrumentendepot Leerorkest is weliswaar ondergebracht in een aparte stichting, de mensen erachter en de expertise komen van stichting Leerorkest. Deze stichting organiseert de leerorkesten in Amsterdam en heeft een expertisecentrum voor landelijke kennisuitwisseling.

Stichting Leerorkest bestaat al sinds 2005. In dat jaar ging in Amsterdam Zuidoost de pilot van start voor het allereerste 'leerorkest' voor kinderen op de basisschool. Het bleek het begin van een kleine revolutie in de wereld van het muziekonderwijs. Het initiatief van de muziekschooldirecteur uit de Bijlmer oogstte in korte tijd steun van de burgemeester van Amsterdam, de onderwijsminister en, niet in de minste plaats, de koninklijke familie. Het duurde niet lang of het succesvolle leerorkest-concept verspreidde zich door heel het land. Anno 2014 spelen alleen al in de hoofdstad 3.000 leerlingen in leerorkesten, in het primair onderwijs, in de brede school, in talentorkesten, en inmiddels ook in het voortgezet onderwijs.

Muziek heeft kinderen zoveel te bieden, het is een geweldige verrijking. Elk kind zou de kans moeten krijgen om een muziekinstrument te leren bespelen, net zoals het leert lezen en schrijven. Op school krijgen alle kinderen dezelfde kans. Juist óók de kinderen die normaal de weg naar muziekonderwijs niet vinden omdat 't te duur is of niet gebruikelijk bij hun thuis. In een leerorkest kan elk kind meedoen en tegelijkertijd ontdekken welke rijke muzikale tradities we in Nederland hebben.

Landelijk Expertisecentrum

Via het Expertisecentrum van stichting Leerorkest en de website Orkest in de Klas (www.orkestindeklas.nl) wordt de opgebouwde kennis en ervaring uitgewisseld met andere leerorkesten en soortgelijke (sociale) muziekeducatieprojecten in Nederland en België. De filosofie van het delen zit bij alle Leerorkest-activiteiten in het DNA.

Maartje van Weegen
radio- en televisie-
presentatrice

*'Toen ik de kinderen zag
spelen, zo stralend,
snapte ik de waarde
van het Leerorkest
meer dan ooit.'*

Edwin Rutten
acteur, jazzzanger,
presentator

*'Kennis nemen van elkaars
cultuur, plezier in de
muziek en plezier met
elkaar. Samen spelen is
culturele kruisbestuiving
op z'n best!'*

Noraly Beyer
voormalig presentatrice
NOS journaal

*'Een viool in handen van
een kind dat nog nooit een
viool bespeeld heeft,
is een ervaring om nooit
te vergeten.'*

Veelgestelde vragen

INSTRUMENTENDEPOT

Wie kunnen muziekinstrumenten lenen?

De instrumenten zijn bedoeld voor leerorkesten op scholen (primair onderwijs, brede school en voortgezet onderwijs) en soortgelijke (sociale) muziekonderwijsprogramma's in Nederland. De instrumenten worden via deze muziekonderwijsprojecten aan de kinderen uitgeleend. De basis voor het uitlenen is altijd een langdurige samenwerkingsrelatie.

Kunnen instrumenten uitgeleend worden aan projecten voor volwassenen?

Het instrumentendepot is specifiek gericht op kinderen en jongeren. Er worden geen instrumenten aan projecten voor volwassen uitgeleend.

Wanneer kunnen wij muziekinstrumenten lenen?

In het najaar van 2014 is het instrumentendepot gestart met het uitlenen van muziekinstrumenten aan een aantal leerorkesten en soortgelijke initiatieven in het land. In de komende jaren hopen wij het aantal beschikbare instrumenten zoveel mogelijk uit te breiden via inzamelacties en door het aanschaffen van gunstig geprijsde muziekinstrumenten met donaties, zodat wij steeds meer initiatieven van muziekinstrumenten kunnen voorzien. Aarzel niet om uw initiatief vast bij ons aan te melden.

ROYAL CONCERTGEBOUW ORCHESTRA AMSTERDAM

De kracht van muziek

Zoveel mogelijk mensen de kracht van muziek laten ervaren, is een droom die het Koninklijk Concertgebouworkest en het Leerorkest met elkaar delen. Het KCO doet dat door te streven naar uitvoeringen op het allerhoogste niveau. Het Leerorkest door zoveel mogelijk kinderen de kans te geven om een muziekinstrument te (leren) bespelen en ze het plezier te laten ontdekken van samenspel in een orkest.

Het KCO heeft het Leerorkest in het hart gesloten. Voor het waarderen van (klassieke) muziek geldt immers ook: jong geleerd, oud gedaan. Het maakt de kans groter dat deze kinderen later ook van ons orkest zullen genieten en, misschien zelfs wel, in ons orkest mee zullen spelen?

Het Koninklijk Concertgebouworkest steunt dit belangrijke initiatief van harte en nodigt u uit dat ook te doen.

Jan Raes

Algemeen directeur Koninklijk Concertgebouworkest

MET SPECIALE DANK AAN

Nederlands
Philharmonisch
Orkest
Nederlands
Kamerorkest

VSBfonds,
iedereen doet mee

AE amsterdams
fonds voor de
kunst

× Gemeente Amsterdam
×
×

FONDS21

FONDS VOOR
CULTUUR
PARTICIPATIE

**Instrumentendepot
Leerorkest**
Hofgeest 139, 1102 EG Amsterdam
Tel. 020-696 8371

instrumentendepot@leerorkest.nl

Bezoekadres depot

Batjanstraat 1, 1094 RC Amsterdam
Tel. 020-303 2821

www.instrumentendepot.nl
www.leerorkest.nl

COOLCAT[®]
FOUNDATION

**Freek en Hella
de Jonge Stichting**

ROYAL CONCERTGEBOUW ORCHESTRA AMSTERDAM

ASN FOUNDATION
voor de wereld van morgen

Rabobank Foundation

Oranje Fonds

**THE BRITISH
SCHOOL**
OF AMSTERDAM

P.W. Janssen's Friesche Stichting

The tropical fruit drink

CÓRIO

DHV
accountancy

El Sistema
NEDERLAND

BLOKKER

Ars Donandi + W.J.O. de Vries fonds

**AMSTERDAM
Arena**

ViiA

ZO!

EIGEN HAARD

Quadrant

**VAN DE BEEK
VAN BASTEN**

Facilicom